

Universitätsbibliothek Paderborn

V. P. Gasparis Družbicki, Societatis Jesu, Opera Omnia Ascetica

Aucta Duobus Opusculis De Effectibus, Fructu, Et Applicatione Sanctissimi
Missæ Sacrificii, Et De Sublimitate Perfectionis Religiosæ. Catalogum
Tractatum Asceticorum Omnium Vicina Post Dedicacionem Pagina
Indicabit

V. P. Gasparis Družbicki, Societatis Jesu, Tractatus De Moribus, Amore,
Servitio Æternæ Sapientiæ

Družbicki, Kaspar

Ingolstadii, 1732

VD18 90066375

Cap. XV. Æterna Sapientia quid requirat à pervenientibus ad se, & quod
eos in suo magisterio doceat?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45408

CAPUT XV.

Æterna Sapientia quid requirat à pervenientibus ad se? & quid eos in suo Magisterio doceat?

Jam Sapientiæ Æternæ itinera exploravimus, quibus illa ad nos, quibus nos ad illam pergamus, solum jam superest ire atque pervenire. Ut eamus, conatu opus est; ut verò etiam perveniamus, perseverantia desideratur. at enim ubi pervenerimus ad Sapientiam, ecquid agemus? quomodo nos cum illâ geremus? Sapienter sine dubio cum illâ, & apud illam agendum erit: Beatus enim qui cum Sapientiâ morabitur: Sed quis est hic? arte omnino opus est. Et verum quidem est, hanc artem non nisi à Sapientiâ ipsâ doceri, verum quoque est, eum quem Sapientia conspectu & congressu suo dignatur, ab eadem Sapientiâ instrui, quomodo cum illa morari & versari debeat. Cæterum tamen non obest perrecturis ad illam, prius discere ab illa quomodo commoraturi sint, apud illam.

Sapientia ergo omnibus quos ad suum convictum admittit, duo potissimum requirit. 1. Animum discendi & dediscendi cupidum. 2. Appetitum gustandi fruendique Sapientia famelicum. Quia enim Sapientiæ proprium est erudire, & sapere seu saporem immittere, si quis veniat ad ipsam, doceri nolens, gustare abnuens, morari cum illâ diu non potest, sed reprobari ipsum ab illa, ejicique necesse est, quod omnium est miserrimum: siquidem melius erat Viam Veritatis non agnoscere, quàm post agnitionem

C 4

ipsum

48.

49.

Lae. 9. 62.

ipſius retrò converti, nemo enim mittens manum
ad aratrum, & reſpiens retro, aptus eſt Regno Dei
ſed eſt ſicut ſus lota, rediens ad volutabrum
& ſicut canis revertens ad vomitum, quo nihil
deſteſtabilius. Itaque ad Sapientiam qui pergit
discere paratus ſit, qui verò ad illam pervenit
diligenter quæ docetur diſcat.

50.

Ante omnia verò quæ Sapientia docet, de
quæ Amator Sapientia apud illam diſcere debet.
Eſt, *Noſce te ipſum*, debet inquam diſcere. Stultitiam,
deſectuoſitatem, inopiam ſuam, quam
habet ex ſemetipſo, eamque profiteri, velle per
ſulto ineptoque haberi & exiſtimari. Nemo
enim diſcit quidquam, niſi quod ignorare
agnoscat, atque confitetur, ita ut Profeſſio
propria ſtultitiæ atque ignorantia ſit primus gradus,
prima inquam lectio Sapientia. Hanc ubi diſci-
cerit & adamaverit in uſumque & familiaritatem
ſibi adduxerit, tum diſcere debebit à Sapientia
quid ſit Deus? ſeu, noſſe Deum. Quid ſit ipſemet
ſibi? quid homini? quo dignus ille? quid om-
nia apud illum, reſpectuque illius? & quod de
rebus omnibus iudicium pretiumque illius? Hæc
enim omnia potiſſimum Sapientia docet, de Deo,
quia hæc maximè intereſt à Creaturâ ſciri de ipſo.
DEUS eſt in ſe, & ſibi, id quod eſt; perfectus,
& abundans ſibi in omnibus, & ad omnia, nul-
lius egens. DEUS homini, & cuiſvis Creatura,
eſt omnia per omnia, ita ut ſine Deo ſit poſſitque
nihil, ex Deo autem ſit poſſitque, & habeat om-
nia, unde etiam illi debet omnia, ab ipſo emen-
dicare & expectare debet omnia. DEUS dig-
nus eſt omnibus bonis, quia ab illo ſunt omnia,
ſine illo non ſunt omnia, ille omnibus confert
omnia.

omnia, illi omnes debent omnia, ille est optimus perfectissimusque super omnia, atque ideo amandus, aestimandus, honorandus, colendus super omnia, omni ratione, quam meliorem sublimioremque possunt excogitare ingenia creata omnia. DEUS omnia partim ex seipsis partim ex seipso aestimat, deque illis judicat. Ex seipsis res apud DEUM omnes sunt nihil, & aestimantur, contemnunturque tanquam nihil; Et ideo omnis Substantia omnium nostrum, tanquam gutta aquae quae cadit de situlâ, *tanquam gutta roris antelucani*, tanquam nihilum, tanquam non sint ante Deum. Ex Deo autem ipso, tanta, & tanti quaelibet res est, apud Deum, quantum habet ex Deo, hoc est, quantum se illi communicat Deus, tantum autem ille se communicat, quantum vult. Hinc nemo magnus est, nisi qui apud Deum magnus est, ille verò apud Deum magnus est, quem fecit ipse magnum. Hinc nulla res Creaturae facit pretium, nisi illa quam Deus ad hoc instituit, ut conferre apta sit pretium. Talis est autem gratia Dei, & ideo nihil est pretiosius in Creaturis Gratiâ Dei; hæc enim sola facit pretiosam creaturam in conspectu Dei.

Sap. II. 23.

51.

Post hæc autem docet Sapientia quid sit Malum. Quod scilicet nihil sit malum nisi peccatum, peccatum verò illa docet esse nihil aliud, quam Voluntarium creaturae à Deo recessum & contemptum, consequenterque extremam miseriam, & supremam stultitiam. Quid enim stultius, quam à Summo Bono, & à summo omnium quæ habeas habereque possis collatore, recessus? Quid nequius, quam contemnere illum, in cujus conspectu nihil sis, in cujus absolu-

C 5

tâ po-

tâ potestate totus quantusquantus es, positus scilicet. Quò enim jam ibit homo qui recessit à Deo? Omnia extrâ Deum sunt nihil, igitur privatus Deo & abjectus ab ipso, quocunque verterit se, inveniet purum nihil, à nihilo autem quid opus haberi potest, nisi nihil? Peccator qui postquam peccavit, nihil sibi quantum ex se est reliquit præter Nihil, quod quia voluntarie fecit, poena dignus est & ideo punitur. Quia verò redire ad Deum, bonum est, bonum autem omne ex Deo solo est, reditus iste ad Deum, voluntasque redeundi ad ipsum, sine Deo haberi non potest, sed ex dono Dei haberi debet, quod ille dare non tenetur; sed negare justè semper potest: & ita peccatum in Peccatore semper hærebit; quamdiu autem peccator in Peccato est, tamdiu supplicio dignus est, atque hæc est inter alias poenarum æternarum apud inferos Peccatoribus præparatarum ratio.

§2.

Cupiet aliquis scire, quomodo verum sit, omne peccatum, esse à Deo recessum aliquem? Id quidem certò certius, sed fortè nostris Intellectibus obscurius est: Quocircà etiam hoc Sapientia, Alumnos & amatores suos docet. Peccatum igitur Rectitudini opponitur: hoc enim peccatum vocamus, quod à debitâ Rectitudine recessisse videmus: Rectitudo autem ratio est, vel à Ratione procedit, & quidem à Ratione tali, quæ semper verò congruat, nec ab eo defleat, qualis est Divina quidem primo & Principaliter, deinde etiam aliæ huic inhærentes, sola enim Ratio Divina est, quæ à verò nunquam recedere potest, consequenterque semper recta est, & peccare non potest. Aliæ autem Rationes in

tan-

tantum rectæ sunt, in quantum cum Divinâ congruunt, & sic peccatum quidem in Deo esse non potest, quia Deus à suâ ipsius Ratione atque à Veritate nunquam recedit, sed in creaturâ esse potest culpa, quia potest esse recessus à Veritate & à Ratione rectâ. Et ulterius. Omne Peccatum à Recto deficit; deficiendo à Recto, deficit à verò, ab hoc autem deficiendo, deficit etiam à Deo, quia Deus Veritas est, Deus Rectitudo est, & quidem prima omnium Veritatum, omnium Rectitudinum, omnium Rationum. Hinc peccatum est semper contrà Rationem, est semper stultitia, est semper ignorantia, est semper malitia, semper turpitudine, semper mendacium, est semper difformitas, & recessus à Deo, conversio autem ad Falsum & ad non Ens, & ad Nihil, quod cum extremè opponatur Deo qui est Primum Ens, sequitur ut peccatum expressè & extremè opponatur Deo, & Peccator per peccatum directè recedat, longissimèque se abducat à DEO.

Unde fit etiam ut Peccator si à Peccato erui recedereque, ac ad Deum regredi velit, nullis id suis (ut ante dixi) viribus præstare possit, quoniam ne velle quidem ad Deum redire potest, sine dono Dei, non minùs quàm non potuit velle esse aliquid ex nihiloque educi, sine Dono DEI, hoc est sine creatione: eadem siquidem est in homine impotentia, ad habendum ex se aliquid, etiam minimum, sine Deo, qualis fuit ad habendum ex se, etiam totum se, sine eodem Deo; sicutque egebamus Deo ad hoc, ut esse inciperemus, ita semper egemus eodem, ut tales, vel tales esse possimus: tantumque ad hoc Deo non egemus

53.

egemus ut mali firmus, sicut ad hoc Deo non egemus, ut nihil essemus; Sed sicut egebamus ut ex nihilo aliquid fieremus; ita eodem egebamus ut ex malis & peccatoribus boni esse incipiamus. Unde perinde dicimus Deo: *converte nos & convertemur ad te; sicut dicere deberemus: Crede nos Domine, & da nobis Esse, & erimus, habebimusque illud, & comparebimus coram te.* Nam sicut ipse fecit nos & non ipsi nos; ita quoque bonos ipse facit nos, & non ipsi nos. Quare sicut possumus nos quidem non esse sine Deo, sed esse sine ipso non possumus; ita possumus quidem mali esse & peccare, & à Deo recedere sine Deo, sed boni esse, bene agere, ad Deum redire, sine Dei dono non possumus. Et hoc est illud: *Perditio tua ex te Israel, tantummodo ex me auxilium tuum.* In hunc ergò modum Sapientia docet quid sit peccatum, quantum malum, & quã viã ab illo recedendum atque exeundum.

Osee 13.9.

54.

Præter hoc autem docet, quomodo sit vivendum? hoc est, quomodo hanc vitã utendum? Docet enim hanc vitam æternam non esse, sed post istam, aliam æternam superesse, ex hac tamen omninò pendere, & hanc esse illius Præparationem, Dispositionem, Tyrocinium, hanc vitam esse veluti sementem, illam verò Messiem futuram. Unde ait, *qui in carne seminat, de carne & metet corruptionem: Qui parce seminat, parce & metet. Qui autem seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet vitam æternam, quã dicat.* Ex conditione & qualitate vitæ huius, pendet qualitas vitæ illius; quod seminatur hic, metetur illic, & quomodo spargitur hîc, colligetur illic; *seminas spiritum? metes spiri-*

Gal. 6.8.

spiritum : feminas carnem? metes carnem: & quia spiritualia æterna sunt, qui spiritualia seminavit, metet æterna, quia verò caro corruptibilis est, qui carnalia feminavit, hoc est, carnaliter vixit, metet carnalia, metet corruptionem, metet perditionem, & ideò in æternum peribit.

Rursum verò, si hic Spiritualia seminantur parçè, hoc est, si bona opera, exercentur, frigide, tepide, languide: si salus & merita, & Gratia Dei, curantur oscitanter ac segniter, parçè etiam metentur ista omnia in futuro; parvo enim & parco labori, parva & parca merces debetur ac dabitur, juxta illud: *Quâ mensurâ mensi fueritis, eadem remetientur vobis*: Si verò hîc spiritualia seminantur in abundantia, in fervore, in quotidianâ Spiritus & conatus renovatione, in perpetuâ fame sitique amplioris & amplioris Justitiæ, in assiduâ meliorum charismatum æmulatione, etiam in futuro meisis erit abundans, & *mensura conferta, coagitata, & supereffluens dabitur in sinum* bonorum operariorum; Discamus ergo à Sapientiâ ut in hâc præsentî vitâ non agamus mala, agamus autem bona, & agamus in abundantia, quidquid potest operari manus nostra, instanter operetur, ut illi perenniter & abundanter retribuatur. Non ædificemus ligna, fœnum, stipulam; sed aurum, argentum, pretiosos lapides, supra fundamentum Fidei veritatisque coacervemus & ædificemus, ut in igne illo Judicii Divini, non inveniamur minus habentes, nec ponatur pars nostra cum hypocritis; sed cum bonis fidelibusque servis, jubeamur intrare in Gaudium Dômini.

Quapropter Sapientiæ docet insuper alumnos suos,

55.

Matt. 7. 2.

Luc. 6. 36.

56.

Matth. 16. 26.

suos, quis sit terrenorum atque presentium status, quod item caelestium atque futurorum pretium & pondus, ut suis utraque momentis aestiment & curent, utraque prout congruum est curent, & quantant, atque appetant, ut terrena atque presentia, transitura, peritura, sciant. proinde non se iis maculent, non gravent, non agglutinent, ne & ipsi transeant, pereantque cum ipsis: *Nam quid prodest homini, si universum hunc mundum* (cujus figura praeterit cum concupiscentia sua) *lucrerit, se vero ipsum perdat?* vicissim autem, ut Caelestia & aeterna, futura sciant esse, semperque mansura, proinde iis semper inhient, illa appetant, & conquirant, illis haereans, ut cum aeternis aeternent, cum semper stantibus consistent, semperque presentibus semper potiantur ac fruantur. Nam sicut qui labenti innititur, necesse est ut cum labente labatur: ita qui semper stanti adhaeret, necesse est, ut cum stante subsistat.

57.

Hebr. 9. 17.

Tandem vero docet Sapientia alumnos suos, quomodo mori debeant? Nam cum *statutum sit omnibus hominibus mori*, sapientum est crebro recogitare istud *Mori*, crebro praevidere quomodo velint *Mori*? crebro & serio advertere quomodo se praeparare debeant ad bene *Mori*? Est enim *Mors* mala, imò *peissima* scilicet *peccatorum*. & est *Mors* bona atque *in conspectu Domini* pretiosa *Sanctorum* & *Iustorum*. Et cum res sit periculosissima *Mori*, utpote cum sit momentum è quo pendet Aeternum beata, vel aeternum misera Aeternitas, fit ut *Ars moriendi* sit valde utilis & valde difficilis: errare enim hic bis non datur: experiri mortem ante mortem non datur; hinc difficile est mori etiam iis, qui tota vita studuerunt quo-

quo-

quomodo deberent mori, & quantò difficiliùs erit illis qui nunquam cogitare voluerunt quid esset Mori? & quod deberet aliquando mori? quocircà & nihil utilius discitur quàm Mori; & nihil stultiùs negligitur, quàm discere Mori, & nihil periculosiùs probatur quàm Mori, & tamen post hæc omnia sub eundem est omnibus semel Mori.

Quos ergo diligit Sapientia hos docet Mori: & docet Mori morte duplici, utrâque bonâ, utraque utili. Una est Mors Corporalis, quâ Anima à Corpore separatur: altera Spiritualis, quâ ratio sensualitati præficitur & sensualitati vigor adimitur atque mortificatur: utraque autem, tam sensualitas, quàm Ratio, Fidei & Gratix submittitur, & in obsequium ejus captivatur. Hæc secunda Mors est Dispositio ad Priorem, & ex ejus perfectâ scientiâ atque experienciâ, pender exitus eventusque illius. Hæc Spiritualis Mors, lentior quidem est, quàm corporalis, sed molestior; tùm quia diuturnior hæc, illa autem brevior; tùm quia hæc voluntatis, illæ naturæ; tùm quia hæc libertatis, illa necessitatis: tùm quia hæc hominis est viventis & post mortem unam, ad aliam sese reservantis, suamque ipsius mortem sentientis & videntis, illa verò est hominis morientis, & omnes jam molestias hujus vitæ uno isto ictu præcidentis. Hæc Spiritualis mors hoc habet commodi suprâ illam & ad illam, quod sit Dispositio ad illam, & quod per experientiam possimus discere & repetere illam, imò quantò illam frequentius experimur & repetimus, tantò nobis & faciliorem hanc, & leviozem reddimus illam; Nam cum duo sint quæ nobis reddunt mortem
illam

58.

illam corporalem maximè horribilem, scilicet
 Conscientia malæ Actæ Vitæ, & amor Bonorum
 terrenorum, quæ relinquere cogimur: utrumque
 hoc Morte Spirituali expeditur: Nam & per il-
 lam Conscientia, non solum à peccatis evacuatur,
 sed etiam exercitiis omnium virtutum ornatur, &
 Terrenorum Bonorum Amore, cor planè expo-
 liatur, & totum cor sursum ad superna elevatur.
 Quo fit ut Morti Spirituali assuefactus, quando ad
 Mortem venit corporalem, nec concutiatur male
 actæ vitæ conscientia, nec doleat se hujus vitæ bo-
 na caduca relinquere; sed potiùs & præmia vitæ
 bonæ recepturum se speret, & ab his putidis, ad
 illa cælestia bona evolare festinet. Sic ergo per
 Mortem unam, itur ad Mortem alteram, suavi-
 utique & ordinato Sapientiæ Divinæ Magisterio.

*O Doctrix discipline Dei Æterna Sapientia,
 quis mihi det, ut erigas mihi aurem quotidie, inò per-
 petuò, ut tuum semper excipiam Magisterium, &
 habeas me discipulum tuum diligentem & promptum
 semper ad discenda ea, quæ tu doces bona esse; & ad
 discenda ea quæ tu doces mala esse, Sapientia verò
 mundi hujus docere contendit utilia esse. Accipe me
 ô suavissima Sapientissimaque Magistra, & me secu-
 dum eruditionem tuam instrue, quoniam beatus, quem
 tu erudieris, & in lege tuâ docueris.*

CAPUT XVI.

*Æterna Sapientia Gustus & Fruitio ha-
 benda est.*

59.

ÆTerna Sapientia non tantum lux est, non
 tantum Magistra est; sed etiam cibus, et
 tiam sapor est. ideo qui ad illam veniunt, non
 tantum